Notă de prezentare

Secțiunea 1 Titlul proiectului de reglementare

Decizie privind aprobarea**:**

1. **Propunerii tuturor OPEED privind algoritmul pentru cuplarea prin preț a piețelor cu o zi înainte și algoritmul de corelare prin tranzacționare continuă pentru piața intrazilnică, inclusiv propunerile OTS-urilor și OPEED-urilor pentru un set comun de cerințe, în conformitate cu art. 37 (5) al Regulamentului Comisiei (UE) nr. 1222/2015 din 24 iulie 2015 pentru stabilirea liniilor directoare pentru alocarea capacităților și managementul congestiilor (Propunerea pentru un set comun de cerințe pentru algoritmul de cuplare prin preț a piețelor cu o zi înainte** și **Propunerea pentru un set comun de cerințe pentru algoritmul de corelare prin tranzacționare continuă a piețelor intrazilnice)**
2. **Propunerii tuturor OPEED privind metodologia de rezervă în conformitate cu art. 36 (3) al Regulamentului Comisiei (UE) nr. 1222/2015 din 24 iulie 2015 pentru stabilirea liniilor directoare pentru alocarea capacităților și managementul congestiilor**
3. **Propunerii tuturor OPEED privind produsele care pot fi luate în considerare în procesul unic de tranzacționare pe piața cu o zi înainte în conformitate cu art. 40 al Regulamentului Comisiei (UE) nr. 1222/2015 din 24 iulie 2015 pentru stabilirea liniilor directoare pentru alocarea capacităților și managementul congestiilor**
4. **Propunerii tuturor OPEED privind produsele care pot fi luate în considerare în procesul de cuplare a pieței intrazilnice în conformitate cu art. 53 al Regulamentului Comisiei (UE) nr. 1222/2015 din 24 iulie 2015 pentru stabilirea liniilor directoare pentru alocarea capacităților și managementul congestiilor**
5. **Propunerii tuturor OPEED privind prețurile maxime și minime armonizate de închidere pentru cuplarea unică a pieței cu o zi înainte în conformitate cu art. 41 (1) al Regulamentului Comisiei (UE) nr. 1222/2015 din 24 iulie 2015 pentru stabilirea liniilor directoare pentru alocarea capacităților și managementul congestiilor**
6. **Propunerii tuturor OPEED privind prețurile maxime și minime armonizate de decontare pentru cuplarea unică a pieței intrazilnice în conformitate cu art. 54 (2) al Regulamentului Comisiei (UE) nr. 1222/2015 din 24 iulie 2015 pentru stabilirea liniilor directoare pentru alocarea capacităților și managementul congestiilor**

Secțiunea 2 Motivul emiterii reglementării

1. Contextul şi cadrul european de reglementare (Descrierea situaţiei actuale)

În procesul de îndeplinire a obiectivului UE de realizare a unei piețe unice interne de energie electrică, a fost aprobat *Regulamentul (CE) nr. 714/2009 al Parlamentului European și al Consiliului privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1228/2003,* care prevede, la art. 5, înființarea ENTSO-E, iar la art. 6 obligația acestei organizații a operatorilor de transport și de sistem de a elabora reguli unitare destinate facilitării comerțului transfrontalier cu energie electrică, pentru domeniile distincte descrise în art. 8, concretizate în așa numitele coduri de

rețea. În baza acestor prevederi a fost elaborat și apoi adoptat de către Comisia Europeană *Regulamentul Comisiei (UE) nr. 1222/2015 din 24 iulie 2015 pentru stabilirea liniilor directoare pentru alocarea capacităților și managementul congestiilor* (Regulamentul CACM).

În esență, Regulamentul CACM prevede responsabilități pentru operatorii de transport și de sistem (OTS), pentru operatorii piețelor de energie electrică desemnați (OPEED), pentru autoritățile de reglementare și pentru ACER în scopul realizării piețelor unice la nivel european pentru ziua următoare și intrazilnice, precum și regulile generale pentru organizarea acestor piețe, prin intermediul cărora să fie utilizate optim capacitățile transfrontaliere și să se realizeze un management nediscriminatoriu al congestiilor.

Până în prezent au fost stabilite prin decizie a ACER regiunile de calcul al capacităților (cf. art. 15 CACM), precum și Metodologia de furnizare a datelor privind producția și consumul (cf. art. 16 CACM) și sunt în curs de elaborare/aprobare în faze diferite celelalte documente prevăzute în Regulamentul CACM.

În data de 14 februarie 2017 (la 18 luni de la intrarea în vigoare a Regulamentului), toți OPEED, care au înființat un Comitet al OPEED pentru o bună cooperare și guvernare, au transmis autorităților de reglementare setul de documente care face obiectul prezentei consultări publice. Aceste documente au făcut deja obiectul consultării publice la nivel UE, în conformitate cu cerințele art. 12 al Regulamentului CACM, fiind publicate atât pe site-ul asociației burselor europene de energie (Europex), http://www.europex.org/external-consultations/all-nemos-consultation/, cât și pe site-ul Opcom SA: http://www.opcom.ro/tranzactii_produse/tranzactii_produse.php?lang=ro&language.x=2&language.y=6&language=ro.

În cazul în care toate autoritățile de reglementare consideră că documentele răspund cerințelor din Regulamentul CACM, fiecare din acestea trebuie să le aprobe, nu mai târziu de 6 luni de la primire, iar în caz contrar, autoritățile pot face o solicitare de amendare, la care OPEED trebuie să răspundă în maxim 2 luni, decizia luându-se în alte maxim 2 luni. Dacă nu se ajunge la un acord, decizia finală revine ACER.

2. *Cadrul național de reglementare*

România a stabilit încă din 2011 ca unul din obiectivele sale să fie acela de a se alătura proiectului de cuplare a piețelor implementat de Cehia, Ungaria și Slovacia, iar în anul 2014 a aderat la cuplarea piețelor pentru ziua următoare realizată de aceste țări, în urma eforturilor depuse de Opcom SA, Transelectrica SA, Ministerul Energiei și ANRE.

În scopul fundamentării juridice a acestei acțiuni, ANRE a elaborat **Regulamentul de organizare și funcționare a pieței pentru ziua următoare de energie electrică cu respectarea mecanismului de cuplare prin preț a piețelor și modificarea unor acte normative care reglementează piața pentru ziua următoare de energie electrică,** aprobat prin Ordinul președintelui ANRE 82/3.09.2014.

Odată cu intrarea României, proiectul de cuplare a piețelor pentru ziua următoare a celor 4 state a fost cunoscut sub numele de 4M MC, iar algoritmul de cuplare prin preț a fost schimbat, fiind adoptat cel utilizat în regiunea nord-vestică europeană (cunoscut sub numele Euphemia), susținut de ACER ca model țintă pentru integrarea piețelor naționale în cadrul pieței unice europene, în scopul facilitării cuplării prin preț a tuturor regiunilor.

Odată cu funcționarea cuplată a PZU, operațională începând cu noiembrie 2014, au intrat în vigoare regulile aplicabile proiectului de cuplare, și anume: alocarea **implicită** a capacității disponibile de interconexiune, introducerea ofertelor bloc**,** introducerea posibilității existenței **prețurilor negative** ca prețuri de ofertă și implicit ca prețuri de închidere a PZU (scala de preț agreată de părțile implicate în proiect din cele 4 state se întinde de la **- 500 Euro/MWh** până la **+3000 Euro/MWh**, fiind identică cu cea adoptată de celelalte proiecte regionale europene de cuplare), introducerea unor prețuri prag **(- 150 Euro/MWh, respectiv 500 Euro/MWh**), la depășirea cărora se declanșează o **licitație secundară**, introducerea posibilității decuplării piețelor în cazul în care sistemele informatice nu furnizează la timp toate informațiile necesare funcționării cuplate (procedura de **ultimă instanță**), conferirea rolului de **agent de transfer** către Transelectrica, ceea ce îi permite să colecteze, drept rentă de congestie, sumele aferente diferenței de preț între zonele de ofertare în situațiile în care sistemul românesc este importator, pe care le împarte în mod egal cu OTS vecin (și reciproc), utilizându-le în principal pentru garantarea disponibilității reale a capacității alocate și pentru menținerea și creșterea capacităților de interconexiune prin investiții în rețea, în special investiții în noi interconexiuni, iar în ultimă instanță pentru reducerea tarifelor de rețea.

3. Scopul reglementării

Toate documentele supuse consultării publice reprezintă etape esențiale în stabilirea regulilor conform cărora se va realiza cuplarea piețelor pentru ziua următoare și a celor intrazilnice la nivel european, ceea ce va permite:

- transferul optim al energiei electrice din zonele cu surplus către zonele cu deficit și utilizarea maximă a capacităților de interconexiune, ceea ce va reprezenta o utilizare optimă a resurselor de producere și de infrastructură la nivel european;
- maximizarea bunăstării sociale la nivel european prin stabilirea unor prețuri care să reflecte cât se poate de bine echilibrul dintre cerere și ofertă în fiecare interval de timp;
- integrarea mai bună a producătorilor pe bază de resurse regenerabile în piață și creșterea utilizării acestor resurse, prin folosirea la maxim a interconexiunilor și a semnalelor de preț;
- nu în ultimul rând, creșterea coeziunii între statele membre UE, prin aderarea la aceleași reguli și accesul la aceleași resurse.

4. Schimbări preconizate/ măsurile propuse prin prezenta reglementare

În sinteză, documentele supuse dezbaterii publice propun următoarele:

1. **Algoritmul pentru cuplarea prin preț a piețelor cu o zi înainte și algoritmul de corelare prin tranzacționare continuă pe piața intrazilnică**

   Algoritmul revizuit își propune să găsească un echilibru între două obiective diferite. Pe de o parte necesitatea de a asigura implicarea OTS-urilor în gestionarea zilnică a operării funcției de cuplare a pieței (MCO) în conformitate cu articolul 10 din CACM și un nivel adecvat de transparență față de participanții la piață și autoritățile naționale de reglementare, pentru a asigura încrederea în soluția propusă și implicarea în deciziile de proiectare relevante. Pe de altă parte, necesitatea de a menține un nivel

adecvat de „flexibilitate“ în managementul de zi cu zi a algoritmului, pentru a se asigura securitatea operațională pe termen scurt.

Algoritmul pentru cuplarea prin preț a piețelor cu o zi înainte are ca scop maximizarea surplusului economic pentru regiunea cuplată prin preț. Algoritmul folosește principiul prețului marginal, toate ofertele acceptate vor avea același preț pe zona de ofertare, și asigură eficiența formării prețurilor respectând capacitatea inter-zonală disponibilă și restricțiile de alocare.

Algoritmul de corelare prin tranzacționare continuă pe piața intrazilnică are ca scop maximizarea surplusului economic al tranzacțiilor prin alocarea capacității în conformitate cu prețul și marca de timp a ofertelor, respectând restricțiile de alocare impuse de OTS-uri, în limita capacității inter-zonale disponibile.

2. Metodologia de rezervă

Aceasta are drept scop descrierea mecanismelor și procedurilor avute în vedere de operatorii de piață desemnați pentru reducerea riscului de întrerupere a funcționării pieței, asociate cu decuplarea totală sau parțială, susținând astfel realizarea scopului de promovare a concurenței, alocare și utilizare optimă a capacităților transfrontaliere, asigurarea securității operaționale, asigurarea nediscriminării etc. În sinteză, procedura de rezervă stabilește ca rolul de Coordonator al operațiunilor de cuplare, în cazul pieței cu o zi înainte, realizat de fiecare OPEED prin rotație, să fie preluat de un Coordonator de rezervă, în oricare din procesele în care primul nu-și mai poate îndeplini rolul. Pentru a fi posibil, sunt stabilite sisteme de comunicație de rezervă, centre de date de rezervă și condițiile pentru desfășurarea tuturor operațiunilor de validare și confirmare a rezultatelor, fiind necesară și stabilirea limitelor de timp pentru declanșarea tuturor acestor proceduri. Pentru piața intrazilnică se prevede că procedura de rezervă se referă la situațiile problematice globale, fiind stabilite sisteme de comunicație de rezervă cu furnizorul care găzduiește operațiunile pieței intrazilnice, centre de date și baze de date de rezervă, schimburi de fișiere de rezervă, precum și operatori care să preia rolurile de Coordonator sau Administrator Central.

3. Produsele care pot fi luate în considerare în procesul unic de tranzacționare pe piața cu o zi înainte

Documentul cuprinde considerații privind modul în care produsele avute în vedere răspund obiectivelor stabilite de către Regulamentul CACM și descrie principalele tipuri de produse (oferte):

- oferte orare (care pot fi lineare, în trepte sau hibride);
- oferte complexe:
  a) MIC (minimum/maximum income condition): seturi de câte 24 de oferte, care pe această perioadă să îndeplinească o restricție economică, și anume realizarea unei sume fixe plus o sumă variabilă, dependentă de cantitatea vândută/cumpărată;
  b) oferte de vânzare cu limitare a gradientului de variație a cantității, stabilit de ofertant.
- oferte bloc:
  a) oferte bloc independente: care au o limită fixă de preț (determinată ca medie ponderată a prețurilor din fiecare oră), o cotă minimă a cantității acceptate și o

cantitate în fiecare oră a intervalului; blocurile se denumesc profile în cazurile în care cantitatea diferă de la o oră la alta;

b) oferte bloc dependente, părinte-copil: oferta copil poate fi acceptată doar dacă oferta părinte a fost acceptată;

c) grupuri de oferte bloc dependente, exclusive: suma dintre cotele de acceptare ale fiecăreia nu poate fi mai mare decât 1;

d) oferte flexibile pentru o oră: oferte bloc pentru oricare interval, unul singur.

- oferte cu prioritate:

a) oferte normale în trepte, cărora li se asociază un rang de prioritate, destinat alegerii între ofertele care au același preț;

b) oferte PUN (prezzo unico nazionale), aplicabile pieței italiene: oferte cu prioritate de cumpărare care sunt decontate la prețul unic național, chiar dacă prețul ofertei este mai mic decât prețul zonei de ofertare, dar este mai mare decât PUN.

Utilizarea fiecărui produs și parametrii utilizați fac parte din decizia fiecărui operator de piață desemnat pentru zona de ofertare respectivă, cu condiția să îndeplinească criteriile procedurii de control al schimbărilor, descrisă în procedura referitoare la algoritm, dacă produsul are impact asupra performanțelor de funcționare a algoritmului.

O descriere mai detaliată a produselor admise pe piața cu o zi înainte poate fi găsită în documentele care descriu programul Euphemia.

4. Produsele care pot fi luate în considerare în procesul de cuplare a pieței intrazilnice

Documentul descrie impactul pozitiv asupra obiectivelor stabilite de Regulamentul CACM al tipurilor de oferte avute în vedere și le enumeră și descrie succint pe acestea.

Mecanismul de corelare prin tranzacționare continuă ce va fi utilizat pentru piața intrazilnică va include următoarele produse:

- oferte orare, pentru jumătate de oră și sfert de oră;
- blocuri predefinite, rezultate din agregarea de oferte orare, de jumătate sau de sfert de oră;
- blocuri definite de utilizator, care trebuie să fie combinații de oferte normale, cu perioade consecutive de livrare.

Fiecare dintre acestea pot fi atașate unor:

a) oferte normale, cu limită de preț, executabile parțial sau total. Ofertele normale pot primi următoarele restricții privind executarea: NON (oferta poate fi tranzacționată imediat sau succesiv cu una sau cu mai multe oferte de sens contrar), FOK (fill or kill – executată imediat integral sau anulată) sau IOC (immediate or cancel – executată imediat sau integral, restul fiind anulat). Ofertele normale atașate blocurilor definite de utilizator au întotdeauna restricția AON (all or none – executabilă integral dintr-o dată sau deloc). Toate ofertele normale pot avea restricția de validitate: GFS (good for trading session – validitatea ofertei nu are limită de timp) și GTD (good till date – oferta este automat retrasă după data specificată);

b) oferte dependente: ofertele se execută toate integral sau niciuna nu se execută (doar cu restricția FOK și introduse la același operator al pieței desemnat);

c) oferte Iceberg: oferte cu limită de preț a căror cantitate este vizibilă doar parțial pentru piață, restul fiind deschis tranzacționării doar după ce partea vizibilă a fost deja tranzacționată.

Și în cazul pieței intrazilnice, decizia de utilizare a oricărui produs și a parametrilor atașați este luată de fiecare operator al pieței desemnat, cu condițiile stabilite în procedura de control al modificărilor, în cazul în care complexitatea produselor afectează performanța utilizării algoritmului.

5. Prețurile maxime și minime armonizate de închidere pentru cuplarea unică a pieței cu o zi înainte

Documentul expune modul în care limitele armonizate ale scalei de preț propuse ar îndeplini obiectivele prevăzute în Regulamentul CACM și prevede reevaluarea îndeplinirii acestora la fiecare 2 ani, inclusiv compatibilitatea cu VoLL estimat la acel moment, fiind avută în vedere modificarea limitelor conform procedurii de amendare prevăzută în Regulamentul CACM, cu consultare publică.

Limitele propuse ale scalei de preț sunt -500 EUR/MWh și +3000 EUR/MWh, utilizate și în prezent în piața pentru ziua următoare din România.

Documentul prevede creșterea limitei maxime cu un pas de 1000 EUR/MWh în situația în care prețul de închidere într-o oră ar depăși 60% din limita maximă într-una sau în mai multe zone de ofertare, cel puțin în 3 zile de livrare în decursul ultimelor 30 de zile.

6. Prețurile maxime și minime armonizate de decontare pentru cuplarea unică a pieței intrazilnice

Documentul arată modul în care limitele propuse ale scalei de preț ar îndeplini obiectivele prevăzute în Regulamentul CACM și propune ca limite: -9999 EUR/MWh și +9999 EUR/MWh.

Secţiunea a 3-a – Menţiuni privind impactul socio-economic preconizat al proiectului de reglementare

a) impactul asupra pieţei de energie în ansamblul ei

Se apreciază că implementarea unor piețe unice la nivel UE pentru ziua următoare și intrazilnică va avea ca efect impulsionarea tranzacțiilor, utilizarea mai bună a capacităților de producere și a interconexiunilor existente și va asigura un nivel uniform de concurență pentru participanții la piața din România cu cei din celelalte state membre UE.
Flexibilitatea produselor propuse este de natură să răspundă necesităților participanților și regulilor specifice din fiecare stat membru, iar limitele scalelor de preț ar trebui să asigure semnalele de piață corecte pentru utilizarea economică a resurselor și pentru impulsionarea investițiilor în sector, ceea ce ar trebui să aibă ca efect asigurarea nivelului necesar de siguranță în alimentarea cu energie electrică a consumatorilor.

b) impactul asupra operatorilor economici

Este de așteptat ca funcționarea operatorilor economici din sector să fie mai stabilă, deoarece produsele propuse răspund mai bine necesităților lor și piața de desfacere devine mult mai mare, iar limitele largi ale scalelor de preț le asigură posibilitatea acumulării/economisirii resurselor financiare pentru funcționare.

c) impactul asupra consumatorilor/clienţilor finali

Utilizarea mai bună a resurselor și stabilitatea economică crescută a participanților necesari SEN ar trebui să conducă, pe termen mediu-lung, la reducerea costurilor suportate de consumatorii finali, în condițiile manifestării concurenței pe piața cu amănuntul. În cazul în care consumatorii ar fi expuși, prin contractele de furnizare, prețurilor de pe piața pentru ziua următoare și intrazilnică, potențial mult mai volatile, aceștia ar putea reacționa prin participarea efectivă la echilibrarea sistemelor energetice, necesitate manifestată cu intensitate la nivelul decidenților UE.